

PARLAMENT EUROPEJSKI

2009 - 2014

Komisja Zatrudnienia i Spraw Socjalnych

2012/2324(INI)

8.5.2013

PROJEKT SPRAWOZDANIA

w sprawie wdrażania dyrektywy Rady 2000/78/WE z dnia 27 listopada 2000 r. ustanawiającej ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy
(2012/2324(INI))

Komisja Zatrudnienia i Spraw Socjalnych

Sprawozdawca: **Ádám Kósa**

PR_INI

SPIS TREŚCI

	Strona
PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO	3
UZASADNIENIE	8

PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

w sprawie wdrażania dyrektywy Rady 2000/78/WE z dnia 27 listopada 2000 r. ustanawiającej ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy (2012/2324(INI))

Parlament Europejski,

- uwzględniając Traktat o Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 2, oraz Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 19,
- uwzględniając Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej, w szczególności jej art. 21,
- uwzględniając dyrektywę Rady 2000/78/WE z dnia 27 listopada 2000 r. ustanawiającą ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy¹,
- uwzględniając dyrektywę Rady 2000/43/WE z dnia 29 czerwca 2000 r. wprowadzającą w życie zasadę równego traktowania osób bez względu na pochodzenie rasowe lub etniczne²,
- uwzględniając komunikat Komisji pt. „Niedyskryminacja i równe szanse dla wszystkich – strategia ramowa” (COM(2005)0224),
- uwzględniając komunikat Komisji pt. „Stosowanie dyrektywy 2000/78/WE z dnia 27 listopada 2000 r. ustanawiającej ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy” (COM(2008)0225),
- uwzględniając Konwencję ONZ o prawach osób niepełnosprawnych,
- uwzględniając wniosek dotyczący dyrektywy Rady w sprawie wprowadzenia w życie zasady równego traktowania osób bez względu na religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 20 maja 2008 r. w sprawie postępów osiągniętych w zakresie równych szans i niedyskryminacji w UE (transpozycja dyrektywy 2000/43/WE i dyrektywy 2000/78/WE)³,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 21 października 2008 r. w sprawie kontroli stosowania prawa wspólnotowego – 24. Roczne Sprawozdanie Komisji⁴,
- uwzględniając rezolucję z dnia 25 października 2011 r. w sprawie mobilności i integracji osób niepełnosprawnych oraz europejskiej strategii na rzecz osób niepełnosprawnych

¹ Dz.U. L 303 z 2.12.2000, s. 16.

² Dz.U. L 180 z 19.7.2000, s. 22.

³ Teksty przyjęte, P6_TA(2008)0212.

⁴ Teksty przyjęte, P6_TA(2008)0494.

2010–2020¹,

- uwzględniając wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego objętych zakresem wspólnych ram strategicznych oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności, oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006,
 - uwzględniając art. 48 Regulaminu,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Zatrudnienia i Spraw Socjalnych (A7-0000/2013),
- A. mając na uwadze, że ważne jest, by deklaracjom politycznym i zobowiązaniom w sprawie zwalczania dyskryminacji towarzyszył stopniowy rozwój oraz stałe wdrażanie polityk i prawodawstwa;
- B. mając na uwadze, że niedyskryminacja i promowanie praw człowieka powinny stać się priorytetem Unii Europejskiej², jak przewidziano w art. 2, 3 oraz 6 Traktatu o Unii Europejskiej jak również w art. 8, 10, 19, 45, 151, 153 i 156 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, oraz biorąc pod uwagę zakres zwalczania dyskryminacji w szerszym ujęciu zgodnie z art. 21 i 23 Karty;
- C. mając na uwadze, że chociaż od przyjęcia dyrektywy Rady 2000/78/WE minęło już ponad 12 lat, wciąż istnieje wiele przeszkód, które muszą zostać pokonane w celu zapewnienia równości wobec prawa zgodnie z art. 20 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej;
- D. mając na uwadze, że zatrudnienie jest najważniejszym czynnikiem warunkującym włączenie społeczne i niezależne życie, a poziom bezrobocia pośród wielu grup, w szczególności ludzi młodych, osób niepełnosprawnych i starszych, do których w szczególności odnoszą się art. 25 i 26 Karty praw podstawowych, jest wciąż zbyt wysoki;
- E. mając na uwadze, że jednocześnie zatrudnienie jest często ukazywane jako aspekt kluczowy dla wszystkich osób narażonych na dyskryminację z przyczyn objętych zakazem w dyrektywie Rady 2000/78/WE;
- F. mając na uwadze, że z powodu finansowego i strukturalnego kryzysu w Europie, poziom bezrobocia pośród wielu grup, w szczególności ludzi młodych, osób niepełnosprawnych i starszych, rośnie w niedopuszczalnym tempie, zagrażając pokojowi społecznemu i solidarności w wielu krajach;
- G. mając na uwadze, że prawo unijne nie obejmuje problemu dyskryminacji w sposób skuteczny w wielu obszarach kompetencji Unii w odniesieniu do różnych przyczyn dyskryminacji i rozmaitych sytuacji ludzi nią dotkniętych;

¹ Teksty przyjęte, P7_TA(2011)0453.

² Dz.U. C 326 z 2.10.2012.

- H. mając na uwadze, że w swojej ocenie dotyczącej orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w kwestii dyrektywy Rady 2000/78/WE¹ Komisja zauważa brak konsekwencji we wdrażaniu istniejącego prawodawstwa na szczeblu państw członkowskich, co obejmuje rozbieżne interpretacje sądów krajowych;
- I. mając na uwadze, że inne wybitne ekspertyzy i publikacje pokazują, że chociaż dyrektywa zasadniczo obejmuje cztery przyczyny dyskryminacji (religia lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek i orientacja seksualna), do tej pory była ona przytaczana głównie w przypadkach dyskryminacji ze względu na wiek;
1. zauważa, że chociaż obecnie nie udostępniono innych dogłębnych analiz ani rzetelnych i aktualnych danych, ostatnie badania na temat postrzegania dyskryminacji w Unii Europejskiej potwierdzają, że dyskryminacja w dziedzinie zatrudnienia jest uważana za najbardziej rozpowszechnioną w porównaniu z innymi obszarami życia²;
 2. przypomina, że Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej stale bierze pod uwagę fakt, że dziedzictwo kulturowe i konstytucyjne ma być szanowane w oparciu o ogólnie przyjęte prawa człowieka do równości i niedyskryminacji zgodnie z art. 52 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej oraz że Karta, w szczególności art. 15, nadała nowe tempo działaniom związanym ze stosowaniem praw człowieka w Unii Europejskiej od 2009 r.;
 3. po raz kolejny stwierdza, że przestrzeganie praw człowieka służy interesom wszystkich ludzi i gwarantuje nie tylko pokój, harmonię i sprawiedliwość w społeczeństwie, lecz również znacznie silniejszą i elastyczną Unię Europejską w przyszłości, z wyższym poziomem zatrudnienia i bardziej zrównoważonymi zmianami demograficznymi i modelami konsumpcji;
 4. podkreśla, że ogólna zasada równego traktowania zagwarantowana w dyrektywie 2000/78/WE, która wywodzi się z ogólnie przyjętych praw człowieka do równości i niedyskryminacji, ma pierwszorzędne znaczenie dla Trybunału Sprawiedliwości i powinna być interpretowana w świetle Karty praw podstawowych i, w szczególności, jej art. 15 i 21, co Trybunał sam potwierdza w swoim wyroku w sprawie C-297/10 (Hennings);
 5. podkreśla fakt, że w dyrektywie nie określono szczegółowego zakresu jej zastosowania poza obszarem zatrudnienia i szkoleń, a jednocześnie stanowi ona ogólne warunki ramowe; ponadto, co ustalił Trybunał Sprawiedliwości w swoim wyroku w sprawie C-411/05 (Palacios de la Villa), może być interpretowana w znacznie szerszym zakresie przy uwzględnieniu jej wyjątkowych przepisów;
 6. podkreśla, że, jak wskazuje Trybunał Sprawiedliwości w swoim wyroku w sprawie C-303/06 (Coleman), wąska interpretacja dyrektywy nie jest dopuszczalna i że dyrektywa ma znacznie szerszy zakres niż ustanawianie minimalnych norm, ponieważ jej celem jest zwalczanie dyskryminacji i propagowanie równych szans we wszystkich sytuacjach

¹ Rozwój i wpływ orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej na dyrektywę 2000/43/WE i 2000/78/WE, Komisja Europejska, listopad 2012 r.

² Specjalne badanie Eurobarometru 393, „Dyskryminacja w UE w 2012 r.”, listopad 2012 r.

dotyczących całego obszaru zatrudnienia i szkoleń, przez co każdy wyjątek ma być traktowany w sposób szczególny, co wyjaśnia Trybunał w swoich wyrokach w sprawach C-341/09 (Petersen) i C-447/09 (Prigge);

7. przypomina, że według Trybunału Sprawiedliwości preambuła ma szczególne znaczenie dla interpretacji dyrektywy oraz że Trybunał podkreślił również znaczenie różnorodności w miejscach pracy, stwierdzając, że powinno się do niej dążyć i że powinna ona bazować na zintegrowanym podejściu częściowo opartym na orzecznictwie w kwestii równości płci, co Trybunał wyjaśnił w swoim wyroku w połączonych sprawach C-159/10 (Fuchs) i C-160/10 (Köhler);
8. po raz kolejny stwierdza, że Trybunał Sprawiedliwości potwierdził również, w swoim wyroku w sprawie C-132/11 (Tyrolean Airways), że różnica w traktowaniu musi być wyraźnie, słusznie i obiektywnie uzasadniona na podstawie czynników, które rozróżniają rozmaite kategorie osób, i że w ten sam sposób nie można traktować wszystkich spraw i osób, których sytuacji nie można porównać, ponieważ prowadziłyby to do dalszej dyskryminacji lub dyskryminacji pośredniej;
9. wzywa ogół państw członkowskich do zapewnienia wdrażania dyrektywy 2000/78/WE, po jej pełnej transpozycji;
10. nalega, aby sankcje obowiązujące w przypadku naruszenia przepisów krajowych, przyjęte w wyniku transpozycji dyrektywy 2000/78/WE, były skuteczne, proporcjonalne i odstraszające, zgodnie z wyrokami Trybunału Sprawiedliwości w sprawach C-246/09 (Bulicke), C-303/06 (Coleman) i C-415/10 (Meister);
11. wzywa Komisję do zapewnienia tego, że za pomocą postępowań w sprawie naruszenia przepisów oraz w sprawie nieprzestrzegania przepisów państwa członkowskie będą przestrzegały swoich zobowiązań prawnych w zakresie pełnej transpozycji dyrektywy 2000/78/WE; uważa, że jej kompetentne komitety powinny pełnić kontrolę nad zobowiązaniami państw członkowskich wynikającymi z dyrektywy zgodnie ze swoją rezolucją z dnia 21 października 2008 r. w sprawie kontroli stosowania prawa wspólnotowego – 24. Rocznym Sprawozdaniem Komisji (2008/2046(INI));
12. uważa, że brak definicji niepełnosprawności w dyrektywie 2000/78/WE może być uznany za lukę prawną; przypomina jednak, że Trybunał Sprawiedliwości opracował definicję w oparciu o Międzynarodową klasyfikację funkcjonowania, niepełnosprawności i zdrowia Światowej Organizacji Zdrowia¹ w swoim wyroku w sprawie C-13/05 (Chacón Navas), w której wyjaśniono, że niepełnosprawność jest ograniczeniem, które utrudnia pełne i skuteczne zaangażowanie w życie zawodowe, niezależnie od tego, czy dana osoba niepełnosprawna cierpi na chorobę uleczalną czy też nieuleczalną;
13. zaleca, aby państwa członkowskie i Komisja przeprowadzały niezależne przeglądy skuteczności ochrony ofiar dyskryminacji oprócz oficjalnych pięcioletnich przeglądów wymaganych na mocy art. 19 dyrektywy; proponuje, oprócz dalszego promowania organów ds. równości, rozpoczęcie projektu pilotażowego, za pomocą którego można

¹ Międzynarodowa klasyfikacja funkcjonowania, niepełnosprawności i zdrowia (Światowa Organizacja Zdrowia, Organizacja Narodów Zjednoczonych), 2001 r.

byłoby udzielać wsparcia organizacjom rządowym i pozarządowym, które pomagają ofiarom dyskryminacji;

14. z zadowoleniem przyjmuje wniosek Komisji w sprawie ogólnej klauzuli w ramach uwarunkowań *ex ante* odnośnie do wdrażania unijnego prawodawstwa antydyskryminacyjnego w projekcie rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów dotyczących funduszy;
15. prosi państwa członkowskie i Komisję o staranne, lecz niezwłoczne rozważenie swoich pozycji w przeżywających zastój negocjacjach na temat ogólnej dyrektywy w sprawie niedyskryminacji w Radzie, o której mowa w jej rezolucji z dnia 25 października 2011 r. w sprawie mobilności i integracji osób niepełnosprawnych oraz europejskiej strategii na rzecz osób niepełnosprawnych 2010–2020 (2010/2272(INI));
16. zaleca, aby Komisja Europejska rozważyła posiadanie ogólnych, lecz nieuniwersalnych pod względem prawnym środków i argumentacji, które będą mogły być stosowane w różnych sprawach w odniesieniu do różnych osób, tak aby zapewnić spójność równych praw w celu odzwierciedlenia różnorodności, zamiast egzekwowania takich samych praw bez względu na różnice, jakie mogą istnieć między ludźmi z powodu ich rzeczywistych cech wynikających z ich natury, niepełnosprawności, zdolności, możliwości i umiejętności;
17. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji oraz parlamentom i rządów państw członkowskich.

UZASADNIENIE

Dyrektywa Rady 2000/78/WE z dnia 27 listopada 2000 r. ustanawiająca ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy została przyjęta ponad 12 lat temu.

Było to zaledwie kilka tygodni przez ogłoszeniem Karty praw podstawowych Unii Europejskiej. Po wejściu w życie Traktatu z Lizbony, Karta, która ma obecnie wiążący charakter, ostatecznie stała się punktem odniesienia w sprawach dotyczących stosowania praw podstawowych i praw człowieka w Unii Europejskiej.

W tym samym czasie Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej opracował i ustalił własne interpretacje zasad dotyczących równości zawartych w traktatach UE od 1974 r. w zakresie zatrudnienia, a w szczególności równego dostępu kobiet do zatrudnienia. Ponadto Trybunał dopracował normy i narzędzia służące stosowaniu i interpretacji pojęcia równego traktowania w związku z rosnącą liczbą spraw koncentrujących się na dyrektywie Rady 2000/78/WE. Interpretacje te wskazują również na fakt, że nie istnieją uniwersalne czy stosowane wyłącznie w danych przypadkach sposoby argumentacji, lecz starannie i indywidualnie opracowane podejścia, zależne od różnych okoliczności, dla każdego rodzaju sprawy związanej z dyskryminacją zgodnie z opinią Trybunału w sprawie stosowania dyrektywy.

Od czasu wejścia w życie Traktatu z Lizbony na respektowanie zasady równego traktowania kładzie się większy nacisk. Art. 10 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej obecnie stanowi, że „Przy określaniu i realizacji swoich polityk i działań Unia dąży do zwalczania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną”.

Mimo wszystko Parlament Europejski przyjął swoją opinię na temat dyrektywy Rady w sprawie wprowadzenia w życie zasady równego traktowania osób bez względu na religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną¹ zgodnie z procedurą konsultacji w dniu 2 kwietnia 2009 r. Po wejściu w życie Traktatu z Lizbony w dniu 1 grudnia 2009 r., wniosek podlega obecnie art. 19 TFUE. Zgodnie z odpowiedzią Rady Europejskiej na pytanie poselskie wymagające odpowiedzi na piśmie², Prezydencja zamierza przedstawić Radzie sprawozdanie z postępu prac w dniu 20 czerwca 2013 r. Rada dodatkowo stwierdziła, że nie jest w stanie przewidzieć czasu trwania ani wyniku toczących się negocjacji w sprawie projektu dyrektywy, który musi zostać zatwierdzony jednogłośnie przez Radę, aby mógł być przyjęty.

¹ PE 418.014v03-00.

² E-000378-13.